

Sygnatura akt VI U 487/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Tomasz Korzeń

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 listopada 2016 roku

sprawy z odwołania R. W.

od decyzji z dnia 8 czerwca 2016 roku znak (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

z udziałem zainteresowanego S. W.

o ustalenie wysokości zadłużenia

I. **oddala odwołanie,**

II. **nie obciąża odwołującej kosztami procesu na rzecz pozwanego.**

SSO Tomasz Korzeń

VI U 487/16 UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8.06.2016 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ustalił wysokość zadłużenia S. W. wobec organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy, na kwotę 73 151,62 zł.

R. W. – żona S. W. złożyła odwołanie od tej decyzji. Wniosła o jej uchylenie i zawieszenie niniejszego postępowania do czasu zakończenia sprawy o ustalenie rozdzielnosci majątkowej toczącej się przed Sądem Okręgowym w Gorzowie Wielkopolskim pod sygn. akt: V Ca 330/16. W uzasadnieniu podała, że o zaległościach męża w regulowaniu składek na ubezpieczenia w latach 2011 - 2013 dowiedziała się kilka miesięcy przed wydaniem spornej decyzji. W związku z tym wniosła o ustanowienie z mężem rozdzielnosci majątkowej z datą 8.03.2010 roku (tj. w przeddzień zaciągnięcia przez małżonka kredytu w banku (...) na kwotę 150 000,00 zł).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołania. Podał, że w związku z zakresem odpowiedzialności osób pozostających w związku małżeńskim, która obejmuje majątek odrębny płatnika oraz majątek wspólny płatnika i jego małżonka, organ rentowy wysłał zawiadomienie o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia zarówno S. W. jak i jego małżonki – R. W.. Zawiadomienie o zakończeniu postępowania również przesłano obu małżonkom. Brak jest dowodów stanowiących o braku odpowiedzialności małżonki za zobowiązania dłużnika. Organ rentowy nie posiada wiedzy w sprawie rozdzielnosci majątkowej R. i S. W. istniejącej w dniu wydania spornej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

R. W. i S. W. pozostają w związku małżeńskim. S. W. w okresie od 25.02.2002 roku do 1.05.2013 roku prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. W dniu 21.01.2016 roku organ rentowy ustalił na koncie płatnika S. W. zadłużenie w tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od kwietnia 2011 roku do kwietnia 2013 roku. W dniu 21.01.2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wysłał R. i S. W. zawiadomienia o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek, zaś w dniu 29.03.2016 roku – zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek. Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy ustanowił rozdzielność majątkową R. i S. W. z dniem 29.07.2015 roku. W wyniku rozpoznania apelacji, Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie V Ca 330/16 oddalił apelację. W dniu 8.06.2016 roku organ rentowy wydał sporną decyzję, którą wysłał małżonkom.

Zadłużenie S. W. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy wynosi łącznie 73 151,62 zł.

częściowo bezsporne, a nadto:

- dokumenty w aktach organu rentowego - wydruki z systemu komputerowego z dnia: 14.12.2006 roku, 18.11.2010 roku, 14.02.2013 roku, 13.06.2012 roku, 4.09.2012 roku

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej nie zasługiwało na uwzględnienie.

Art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2016.963; zwana dalej ustawą systemową), stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Płatnik składek przekazuje do Zakładu imienne raporty miesięczne, po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, w terminie ustalonym dla rozliczania składek (art. 41 ust. 1 ustawy systemowej). Płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy (art. 46 ust. 1 ustawy systemowej).

Zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 1-5 ustawy systemowej Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności: 1/ zgłaszania do ubezpieczeń społecznych; 2/ przebiegu ubezpieczeń; 3/ ustalania wymiaru składek i ich poboru a także umarzania należności z tytułu składek; 3a/ ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek; 4/ ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych; 5/ wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Mając na względzie treść tego przepisu, sporną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ustalił wysokość zadłużenia S. W. na łączną kwotę 73 151,62 zł.

Sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozpoznawane są w postępowaniu odrębnym przewidującym szczególne uregulowania prawne. Postępowanie w tych sprawach, w odróżnieniu od „zwykłych” spraw cywilnych, inicjowane jest wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego lub też odwołania w razie niewydania decyzji. Dochodzenie przed sądem prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych, które nie było przedmiotem decyzji organu rentowego, jest niedopuszczalne, za wyjątkiem przewidzianym w art. 477⁹ § 4 K.p.c. (niewydanie decyzji przez organ rentowy), a treść decyzji od której wniesiono odwołanie wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., sygn. akt II UZ 52/99, OSN 2000, nr 15, poz. 601). Sąd nie działa bowiem w zastępstwie organu rentowego, i choć samodzielnie i we własnym zakresie rozstrzyga wszelkie kwestie związane z prawem lub wysokością świadczenia objętego decyzją, to jego rozstrzygnięcie odnosi się do zaskarżonej decyzji (art. 477 § 2 K.p.c., art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. i art. 477^{14a} K.p.c.). Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie

odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2010 r., II UK 84/10, LEX nr 661518).

Wobec powyższego, w sprawie ustalić należało, czy kwota zadłużenia wskazana w spornej decyzji jest prawidłowa. A zatem poza sporem pozostawała kwestia przeniesienia odpowiedzialności z tytułu nieopłaconych składek przez S. W. na jego małżonkę - R. W..

Na okoliczność ustalenia wysokości składek S. W. Sąd dopuścił dowód z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego. Sąd dał wiarę tym dokumentom albowiem ich autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu, nie była też kwestionowana przez strony. Odwołująca nie przedstawiła żadnych dowodów przeciwnych. Na rozprawie w dniu 3.11.2016 roku wnioskodawczyni oświadczyła, iż trudno jej się odnieść do tego czy wysokość składek została prawidłowo naliczona.

Regułą postępowania cywilnego jest okoliczność, iż ciężar udowodnienia faktu (w tym przypadku wady decyzji ZUS) - zgodnie z art. 6 K.c. - spoczywał na wnioskodawczyni - jako osobie wywodzącej z tego faktu skutki prawne. Przepis ten wyraża dwie ogólne reguły: pierwszą - generalnie wymagającą udowodnienia powołanego przez stronę faktu, powodującego powstanie określonych skutków prawnych, oraz drugą regułą, która sytuuje ciężar dowodu danego faktu po stronie osoby, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Pierwsza "zasada obowiązku udowodnienia powoływanego faktu" jest w istocie nieunikniona ze względów racjonalnych, ponieważ odmienna regulacja powodowałaby powstanie niedopuszczalnej łatwości wywodzenia skutków prawnych z prostego powołania się na fakt bez potrzeby jego udowodnienia. Natomiast druga stanowi "ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu", od której wyjątki wskazywać mogą niektóre przepisy szczególne. Z pierwszej reguły, wyrażonej w art. 6 K.c. wynika, że samo przyznanie faktu przez drugą stronę ewentualnego sporu nie może stanowić wystarczającego dowodu istnienia danego faktu, który musi być zawsze ponadto potwierdzony całokształtem materiału dowodowego lub innymi poznanymi już okolicznościami. Wyrazem tego jest regulacja art. 229 K.p.c. wymagającego, aby przyznanie faktu przez drugą stronę nie budziło wątpliwości, co wymaga właśnie uwzględnienia innych okoliczności. Druga, wskazana w art. 6 K.c. "ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu", jest regułą w znaczeniu materialnym, wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przepis art. 232 K.p.c. wskazuje, kto ponosi ciężar dowodu w znaczeniu formalnym: "kto powinien przedstawiać dowody" (tak trafnie w orz. SN z dnia 17 lutego 2006 r., V CSK 129/05, Lex nr 200947; oraz wyr. SN z dnia 8 marca 2010 r., II PK 260/09, OSNP 2011, nr 17-18, poz. 226). Także w postępowaniu przed Sądem Ubezpieczeń Społecznych obowiązuje zasada kontradiktoryjności, zgodnie z którą strony są zobowiązane do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, stając się dysponentem postępowania, a Sąd orzekający jest uwolniony od odpowiedzialności za rezultat postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu odwołująca nie sprostала obowiązkowi określonymu w art. 6 K.c. oraz art. 232 K.p.c. i nie wykazała, że wysokość zadłużenia wskazana w spornej decyzji jest nieprawidłowa. Organ rentowy prawidłowo ustalił wysokość zadłużenia S. W. na kwotę 73 151,62 zł.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego, uznając ten materiał dowodowy za wiarygodny, z przyczyn wskazanych wyżej.

Mając na względzie powyższe Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 K.p.c., orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II wyroku, na podstawie art. 102 K.p.c. Nieuzasadnione, w ocenie Sądu, byłoby obciążenie wnioskodawczyni tymi kosztami. Zgodnie z art. 102 K.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, która stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 K.p.c. Jest rozwiązaniem szczególnym wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności, przy czym sam nie konkretyzuje on pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich

kwalifikację sądowi. W doktrynie i judykaturze przyjęło się, iż do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą okoliczności związane zarówno z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich – sytuacje życiową i majątkową (...)” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8.01.2013 r., I ACa 697/12, LEX 1281107). W przedmiotowej sprawie Sąd uznał, że zachodzą przesłanki do zastosowania art. 102 K.p.c. Wnioskodawczyni działała w procesie w przeświadczeniu słuszności swych żądań. Działała osobiście nie korzystając z pomocy prawnej, przez co pozbawiona była możliwości dokonania prawidłowej oceny stosownych przepisów prawnych. Przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej odwołującej (wynagrodzenie w wysokości 1 600,00 zł netto miesięcznie, konieczność utrzymania małoletniego syna i brak stałej pomocy finansowej w utrzymaniu dziecka ze strony męża), niecelowym byłoby obciążanie jej kosztami procesu.

SSO Tomasz Korzeń